

PÄÄTÖS

Pvm: 9.11.2022

Dnro: POPELY/850/2022

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA-menettely) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA PYHÄNNÄN AHVENPURON TUULIVOIMAHANKKEESSA

HANKE Ahvenpuron tuulivoimahanke, Pyhäntä

HANKKEESTA VASTAAVA

Solarwind Finland Oy
Aleksanterinkatu 18-20
PL 51
15140 Lahti

ASIAN VIREILLETULO

Solarwind Oy on 14.3.2022 pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttääkö yhtiön Pyhännän Ahvenpuron alueelle suunnittelema tuulivoimahanke ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). ELY-keskus pyysi täydentämään aineistoa 21.3.2022 ja Solarwind toimitti täydennyksen 14.8.2022.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT (14.8.2022 Päivitetty harkintapyyntö)

Solarwind Oy suunnittelee Pyhännän Ahvenpuron enintään 6 tuulivoimalan tuulivoimahanketta. Voimaloiden kokonaisteho olisi maksimissaan 37,2 MW. Turbiinien tarkempi nimellisteho ja sijaintipaikat tarkentuvat yksityiskohtaisen kartoituksen ja suunnittelun yhteydessä.

Kyseisten voimaloiden maksimi napakorkeus on 190 m ja roottorien maksimi siiven pituus 85 m. Näin voimaloiden korkeus maanpinnasta tulisi olemaan maksimissaan 275 m, jolloin maksimikorkeus merenpinnasta on 460 m. Kyseisellä alueella on 644 metrin maksimikorkeuden rajoite Fintraffic Lennonvarmistus Oy:n mukaan. Voimaloiden tyyppi voi muuttua yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä, jos markkinoille tulee uusia hyötysuhteeltaan parempia laitteita.

Tarpeellisen maaperän käyttö projektia varten on alustavasti suunniteltu tapahtuvan alueella jo olevilta kunnan omistamilta maanottoalueilta.

Tuulipuisto on suunniteltu alustavasti liitettäväksi 110 kV linjaan Harsunlehdon muuntoasemalla. Ensin kaapelointi tehdään tietä pitkin noin 6,5 km ja sen jälkeen

kaapelointi tehdään maakaapelilla 110 kV linjaa pitkin noin 9 km verran, jolloin ei tule ylimääräisiä ympäristörasituksia.

Harkintapyynnössä todetaan, että Puolustusvoimat ja Suomen Turvallisuusverkko Oy (STUVE) ovat antaneet hyväksyvän lausunnon, ja Fintraffic Lennonvarmistus Oy karttatiedoston mukaan turbiinit eivät aiheuta ongelmia lentoliikenteelle.

Rakentamisen ja toiminnan aikainen logistiikka tullaan järjestämään olemassa olevaa tiestöä käyttäen sen ollessa mahdollista (parannetaan tarvittaessa) ja aivan voimaloiden läheisyyteen rakennettujen uusien kulkuväylien kautta. Nämä tiestön parannukset, sekä uudet tiestöt tullaan tarkentamaan kaavoituksen yhteydessä.

Rakennuttaja sitoutuu poistamaan alueelta kaikki rakennusaikaiset jätteet, sekä lisäksi erityisen purkurahaston muodossa takaamaan voimaloiden purkamisen ja alueen maisemoinnin voimaloiden elinkaaren päätyttyä.

Harkintapyyntö sisältää seuraavat liitteet:

- Hankkeen sijainti
- Karttaote maakuntakaavasta ja hankkeen sijainti
- Alueen muut tuulivoimahankkeet ja -puistot
- Alustava voimaloiden sijoittelu kartalla
- Alustava maakaapelointi kartalla
- Alustavat kuljetusreitit voimaloille Raahen satamasta
- Fintraffic korkeusrajoituskartoitus
- Puolustusvoimien lausunto
- Melu- ja välkemallinnus
- Natura-alueet lähistöllä

Kaavoitus, yhdyskuntarakenne ja asutus

Alueella ei ole yleis- tai asemakaavaa ja lähimmät vapaa-ajan kaavoitukset ovat selkeästi turva-alueen ulkopuolella. Lähin talo on noin 1,15 km päässä lähimmästä tuulivoimalasta.

Maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu aluevarauksia tai muita merkintöjä.

Voimaloiden paikat on alustavasti valittu siten että etäisyys lähimpiin asutuksiin tai kesämökkeihin on yli 1100 m ja jokaisen voimalan rakennustoimia varten on varattu noin 1 hehtaarin maa-ala. Tarkemman kaavoituksen (mm. melu- ja välkemallinnuksen ja naapurien kuulemisen) seurauksena yksittäisten voimaloiden paikkoja saatetaan muuttaa suunnitellusta.

Melu- ja välkevaikutukset

Melu- ja välkemallinnuksien mukaan alueen asutus on tarpeeksi kaukana turbiineista. Mallinuksien reseptoripaikkoihin ei aiheutunut melu- eikä välkehaittaa.

Vaikutukset luonnonympäristöön

Alueen läheisyydessä mahdollisesti olevat lintujen pesimäalueet ja muuttoreitit kartoitetaan kaavoituksen yhteydessä lintuselvityksessä ja ne otettaisiin huomioon voimalapaikkojen sijoittelussa.

Suojelukohteet

Lähistöllä on Hällämönharju - Valkeiskangas Natura alue, joka sijaitsee noin 300 m päässä lähimmistä suunnitelluista tuulivoimaloista eikä Natura alueelle suunnitella rakentamista tuulivoimapuiston osalta ollenkaan. Alueella sijaitsee toinen pieni luonnonsuojelualue, jonka on lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalasta noin 700 m päässä. Tarkempi biologinen ja geologinen kartoitus vaikutuksista tullaan suorittamaan projektin aikana.

Lähialueen muut hankkeet

Alueen yhteisvaikutukset muiden tuulivoimapuistojen, mm. Pyhännän Konnun-suon ja Pilpankankaan, sekä Kajaanin Harsunlehdon, Löytösuon, Pyöriännevan ja Piiparinmäen tuulivoimahankkeiden, kuten myös Fingrid Oyj:n järvilinjan vahvistamishankkeen kanssa tullaan myös ottamaan huomioon kaavoituksen yhteydessä.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13 §:n mukaan ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sai lausunnot kaikilta pyytämiltään viranomais-tahoilta:

Kuopion kaupunki, kulttuurihistoriallinen museo (Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo)

Pohjois-Savon alueella hankkeen välittömällä vaikutusalueella ei sijaitse RKY-alueita tai valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita. Suunnitellun maakaapelilinjan osalta lähin kiinteä muinaisjäännös sijaitsee noin 90 metriä 110kV linjasta luoteeseen (Haarukkamäki tervahauta, rekisteritunnus 1000043910). Museo toteaa, että tarkemmista maakaapelisuunnitelmista on pyydetävä lausunto alueelliselta vastuumuseolta. YVA-harkinnan osalta vastuumuseo toteaa, että hanke ei edellytä YVA-menettelyä Pohjois-Savon arkeologisen kulttuuriympäristön tai rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Metsähallitus

Metsähallituksen lausunnossaan salassa pidettäväksi merkitsemää osuutta ei esitetä tässä.

Solarwind Oy suunnittelee kuuden tuulivoimalan hanketta Pyhännän kunnan alueelle, lähelle Vieremän rajaa Harakkanevan ympäristöön. Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on yhteysviranomaisena pyytänyt Metsähallituksen Luontopalveluilta lausuntoa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarpeesta hankkeessa. Metsähallituksella on hallinnassaan suunnittelualueella Mäykänahon luonnonsuojelualue, joka sijaitsee suunniteltujen voimalapaikkojen keskellä, lähimmillään n. 700 metrin päässä voimaloista. Metsähallitus on tutustunut Solarwind Oy:n toimittamaan harkintapyyntöön ja lausuu seuraavaa:

Alue soveltuu ylipäättään huonosti tuulivoima-alueeksi luontoarvojen takia. Hankealueella sijaitsevalla luonnonsuojelualueella yhdessä laajan ojitamattoman Harakkanevan suoalueen kanssa on merkitystä mm. maakotkan ja metsäpeuran elinalueena. Näistä lähtökohdista katsottuna toteuttamiskelpoisen hankkeen suunnittelu alueelle voi olla hankalaa. Lähiympäristössä on myös runsaasti muita eri vaiheissa olevia hankkeita, joiden kanssa yhteisvaikutukset voivat koitua merkittäviksi.

Mikäli hanketta kuitenkin halutaan edistää, tulee hankkeen vaikutukset ja yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa selvittää huolellisesti. Maakotkan osalta selvitysten tulisi tapahtua vielä julkaisemattoman ”Hyvät käytännöt tuulivoimahankkeista maakotkalle aiheutuvien vaikutusten selvittämisessä ja arvioinnissa” ohjeen mukaisesti. Ohjeen saa Metsähallituksen Hannu Tikkaselta, hannu.tikkanen@metsa.fi. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää myös metsäpeurojen vasomisalueisiin maastokartoituksin (kesäaikainen vasonta- ja vasanhoitojakson havainnointi) ja Luonnonvarakeskuksen seuranta-aineistoja hyödyntäen.

Yhteisvaikutusten osalta tulisi lisäksi kiinnittää huomiota suojelualueiden ja muiden ojitamattomien soiden välisten ekologisten yhteyksien säilymiseen.

Tässä lausunnossa on tuotu esille vain kaikkein ilmeisimmät, huomioitavat luontoarvot alueelta.

Pyhännän kunta, kunnanhallitus

Pyhännän kunnanhallitus toteaa lausuntonaan, että YVA-menettely tulee suorittaa. Kuten hakija itsekin toteaa, hankkeella on vaikutuksia ympäristöön. Vaikutukset muodostuvat pääasiassa maiseman muuttumisesta, luontoon kohdistuvasta vaikutuksesta ja melusta, roottorin lapojen näkymisestä sekä rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Kunnanhallitus myös toteaa, että Pyhännän kunta ei tule tässä vaiheessa puoltamaan uusia tuulivoimahankkeita jo vireillä olevien lisäksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Maakuntakaava ohjaa seudullista eli vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista. Ahvenpuron tuulivoima-alue on voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään kuusi voimalaa. Voimassa olevassa maakuntakaavassa osoitetaan vain seudulliset eli vähintään 10 voimalan tuulivoima-alueet.

Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Maakuntakaavan yleismääräys tuulivoimarakentamiselle ohjaa kuitenkin myös näitä pienempiä hankkeita.

Maakuntakaava, maakuntakaavamerkinnot ja suunnittelumääräykset

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa Ahvenpuron hankealueelle ja sen lähiympäristöön on osoitettu useita merkintöjä. Hankealueen länsiosaan sijoittuu laaja Hällämönharjun-Valkeiskankaan Natura-alue ja harjijensuojeluohjelmaan sisältyvä valtakunnallisesti arvokas Iso Ahvenjärven harju (MY-hs). Lisäksi maakuntakaavassa alueen länsiosaan on osoitettu Valkeiskankaan pohjavesialue ja

hankealueelle useaan paikkaan sijoittuva Valkeiskankaan tuulikerrostuma (ge-3). Hankealueen keskellä sijaitsee Mäykänahon luonnonsuojelualue (SL). Hankealueen pohjoispuolelle Iso Ahvenjärven pohjoisrannalle on osoitettu maakunnallisesti merkittävä virkistysalue (vihreä kolmio). Hankealueen itäpuolella sijaitsee Vössinvaaran-Järvienkankaan pohjavesialue ja maakunnallisesti arvokas harju-alue. Voimala nro T4 sijoittuu tuulikerrostuma-alueelle (ge-3) hieman pohjavesialueen ulkopuolelle. Ahvenpuron tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli on valmistunut kesäkuussa 2022. Sijainninhjausmallin tulokset ovat olleet energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan luonnoksessa ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022 välisenä aikana. Vaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2023.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Ahvenpuron aluetta ei ole tunnistettu seudullisen kokoluokan tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Seudullisen tuulivoimaloiden alueeksi vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa on määritelty pinta-alaltaan vähintään 7 km² suuruiset tuulivoimaloiden alueet, jollaiselle voisi sijoittua noin 7 voimalaa. Energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan luonnoksessa Ahvenpuron aluetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi.

Hankkeen vaikutukset

Ahvenpuron YVA-tarveharkintapyyntöraportissa on tunnistettu suurimmaksi osaksi hankkeen todennäköisimmät vaikutukset. Hankealueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuu runsaasti herkkiä alueita (Natura-alueet, pohjavesialueet, arvokkaat harjualueet ja tuulikerrostumat), jotka on osoitettu myös maakuntakaavassa. Lisäksi hankealueella sijaitsee yksityisiä luonnonsuojelualueita ja hankealueen itärajan tuntumassa myös muinaisjäännöksiä.

Raportissa esitetty suunniteltu maakaapelilinjaus sijoittuu suurimmaksi osaksi Vieremän kunnan alueelle Pohjois-Savon puolelle. Maakaapelilinjaus hankealueelta nykyiselle 110 kV:n voimalinjalle sijoittuu eteläosastaan Hällämönharjun-Valkeiskankaan Natura-alueelle, jonka sisällä sijaitsee myös Linnanharjun yksityismaiden luonnonsuojelualue.

Hankealueen lähiympäristöön on suunnitteilla paljon uusia tuulivoima-alueita niin Pohjois-Pohjanmaalle kuin Pohjois-Savon maakuntaan. Ahvenpuron tuulivoimapuiston hanke lisää uusiutuvan energian toteutumisen yhteisvaikutuksia alueelle.

Hankealue sijoittuu Kiuruveden susireviirille. Susireviiriselvityksen lisäksi TUULI-hankkeessa laadittiin viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, jossa määritel-

tiin mm. luonnonydinalueiden välille sijoittuvia ekologisia yhteyksiä. Yksi tunnistettu ekologinen yhteys (nro 4 Pyhäntä-Pyhäjoki) sijoittuu hankealueen länsipuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa- ja tuulivoimarakentamisen vaikutuksia maakotkapopulaatioon. Alustavien tietojen mukaan lähistöllä sijaitsee maakotkareviiri. Tuulivoimapuiston vaikutusten arvioinnissa on varmistuttava, ettei hanke aiheuta merkittäviä kielteisiä vaikutuksia maakotkapopulaatioon.

Loppupäätelmä

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Pyhännän Ahvenpuron tuulivoimahanke todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan merkittäviä ympäristövaikutuksia, vaikka suunniteltu hanke jää alle 10 voimalan ja kokonaisteholtaan alle 45 MW. Hankkeen todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset liittyvät läheiseen maakotkareviiriin, Natura-alueeseen, valtakunnallisesti arvokkaaseen harjualueeseen, pohjavesialueisiin, arvokkaaseen geologiseen muodostumaan ja yhteisvaikutuksiin lähialueen muiden tuulivoimahankeiden kanssa. Pohjois-Pohjanmaan liitto näkee tarpeellisena, että hankkeessa sovelletaan YVA-menettelyä.

Pohjois-Pohjanmaan museo, arkeologia

YVA-harkintapyyntöaineistossa ei ole huomioitu arkeologista kulttuuriperintöä. Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia. Pyhännän kunnan alueen arkeologinen inventointi on vuodelta 1995 ja siten vanhentunut eikä se ole ulottunut hankealueelle. Inventoinnissa ei myöskään huomioitu historiallisen ajan arkeologisia kohteita. Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan hankealueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia muinaisjäännöksiä. Lähimmät kiinteät muinaisjäännökset sijaitsevat hankealueen itäpuolella. Lohipuro (630010023) on laaja pyyntikuoppakokonaisuus ja Heinälampi (kohdetunnus 1000039011) on historiallisen ajan asuinpaikka.

Hankealueelle on merkitty peruskartalle useita tervahautoja. Nämä ovat mahdollisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja osoitus alueen historiallisen ajan elinkeinotoiminnasta. Alue on potentiaalista myös hiilimiilu- ja pyyntikuoppakohteille. Pohjois-Pohjanmaan museo edellyttää alueella tehtäväksi arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin aikana tulee selvittää, onko hankealueella ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä tai muuta sellaista arkeologista kulttuuriperintöä, jotka tulisi ottaa huomioon hankkeen aikana.

Uusille kohteille tulee määrittää aluerajaus, jotta ne pystytään huomioimaan hankkeen jatkosuunnittelussa. Inventoinnissa tulee huomioida arkeologisesti potentiaalisten ja tuulivoimaloiden rakennuspaikkojen lisäksi sähkönsiirtoon ja huoltotieverkostoon sekä maa-aineksen ottoon liittyvä rakentaminen. Arkeologinen selvitys tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan museolle mahdollisimman pian sen valmistuttua.

Jos yleiskaavoituksen yhteydessä päivitetään alueen arkeologinen inventointi ja suunnittelussa huomioidaan kohteet, Pohjois-Pohjanmaan museo ei näe tarpeelliseksi YVA-menettelyä. Hankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on mahdollista selvittää alueen yleiskaavoituksen yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan museo, rakennettu kulttuuriympäristö

Ahvenpuron tuulivoimahankkeen suunnittelun alueella sijaitsee Ahokylän kulttuurimaisema-alue sekä yksittäisiä maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Pohjois-Pohjanmaan museon arvion mukaan tuulivoimahankkeen vaikutuksia arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin on mahdollista arvioida hankkeen kaavoituksen yhteydessä tehtävillä näkymäalueanalyysillä ja havainnekuvilla, eikä erillistä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä niiden osalta tarvita.

Pohjois-Savon ELY-keskus

Pohjois-Savon ELY-keskus haluaa nostaa esiin maakuntarajan läheisyyteen sijoittuvien hankkeiden ja Ahvenpuron hankkeen muodostavat yhteisvaikutukset. Ahvenpuron hankkeen ja Konnunsuon hankkeen lähimpien voimalapaikkojen välillä on vain noin 10 km etäisyys.

Tämän lisäksi Kiuruvedelle on suunnitteilla Lapinsalon tuulivoimahanke, jonka hankealue sijaitsee alle 10 km päässä Ahvenpuron tuulivoimahankkeen hankealueesta. Hankkeiden yhteisvaikutuksia tulee tarkastella riittävän laajasti. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös Pyöriännevan ja Piiparinmäen tuulivoimahankkeet ja näiden vaikutus Kiuruvedeltä katseltaessa kaukomaisemassa.

Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus haluaa muistuttaa hankealueen läheisyydessä olevasta Natura-alueesta Rahajärvi – Konteroinen (SPA). Ahvenpuron hankealueelta matkaa Natura-alueelle on vain muutamia kilometrejä. Alue kuuluu nimenomaan lintudirektiivin mukaisiin erityissuojelualueisiin. Tähän tulee kiinnittää erityistä huomiota lintujen törmäysvaaran vuoksi. Lisäksi hankealue sijoittuu osittain Hällämönharju – Valkeiskangas (SAC) Natura-alueelle, joka on Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakuntien alueella. Hankealue katkaisee kyseisen Natura-alueen, vaikka voimalapaikkoja ei ole Natura-alueelle suunniteltu.

Näiden lisäksi Ahvenpuron hankealueen läheisyydessä on useita muita suojelualueita.

Vieremän kunta, kunnanhallitus

Vieremän kunnanhallitus toteaa lausuntoaan, että YVA-menettely tulee suorittaa. Kuten hakija itsekin toteaa, hankkeella on vaikutuksia ympäristöön. Vaikutukset muodostuvat pääasiassa maiseman muuttumisesta, luontoon kohdistuvasta vaikutuksesta ja melusta, roottorin lapojen näkymisestä sekä rakentamisen aikaisesta liikenteestä.

Alueen kunnissa on useita tuulivoimahankkeita meneillään eri vaiheissa. Hyvin toteutettu YVA-menettely varmistaa kokonaisuuden hahmottumisen ja kokonaisvaikutuksen arvioinnin. YVA-menettely luo kestävä pohjan myös mahdollisesti toteutuvan hankkeen jatkokehittämiselle.

Hankevastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle on annettu mahdollisuus vastineen antamiseen ja ympäristöselvityksen päivittämiseen saatujen lausuntojen johdosta. Vastinetta ei saatu määräaikaan mennessä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Solarwind Oy:n Pyhännän Ahvenpuron tuulivoimahankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Ratkaisun perustelut

YVA-lain 11 §:n mukaan ELY-keskus on toimivaltainen viranomainen päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on kuullut ennen päätöksen tekemistä arviointimenettelyn tarpeesta asianomaisia viranomaisia YVA-lain 13 §:n mukaisesti.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVAL 252/2017 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä olevassa hankeluettelossa. 1.2.2019 voimaan tulleen uudistuneen YVA-lain hankeluettelon mukaan YVA-menettelyä tulee soveltaa tuulivoimalahankkeisiin, mikäli voimalaitosten määrä on vähintään 10 tai niiden yhteenlaskettu kokonaisteho on vähintään 45 MW.

Pyhännän Ahvenpuron tuulivoimahankkeen voimalamäärä (6 kpl) jää YVA-menettelyn hankerajan alapuolelle. Yksittäisen tuulivoimalaitoksen tehoa ei ole ilmoitettu, mutta hanke aiotaan toteuttaa siten, että tuulivoimapuiston kokonaisteho tulisi olemaan alle 37,2 MW, joka on alle YVA-menettelyn rajan (45 MW). Täten ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole tarpeen YVA-lain liitteen 1. hankeluettelon perusteella.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne (YVAL 3 § 3. momentti). Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2.

Hanke sijoittuisi Pyhännän kunnan alueelle, Vieremän kunnan rajalle. Lähin asutuskeskittymä, Ahokylä, sijaitsee noin 5 kilometrin etäisyydellä hankealueesta. Asutusta on harvakseltaan myös tätä lähempänä. Selvityksen mukaan voimaloiden paikat on valittu alustavasti siten, että etäisyys lähimpään asutukseen tai kesämökkeihin on yli 1100 m. Asutuksen määriä eri etäisyyksillä ei selvityksessä ole ilmoitettu. Alustavan melu- ja välkemallinnuksen mukaan ohjearvot eivät ylittyisi. Hankkeesta ei ole esitetty alustavaa näkemäalueanalyysiä, mutta kuntien rajalle sijoituessaan hanke aiheuttaisi maisemavaikutuksia kahden kunnan alueelle.

Hankealue sijaitsee luontoympäristön kannalta herkällä alueella:

Valkeiskankaan valtakunnallisesti arvokkaasta tuuli- ja rantakerrostumasta (TUU-11-067) hieman yli puolet sijaitsee hankealueella.

Hankealueen länsiosassa sijaitsee Valkeiskankaan pohjavesialue sekä Hällämönharjun-Valkeiskankaan Natura 2000 -verkoston alue (FI0600033), joka on hieman eri rajauksella myös harjijensuojeluohjelman aluetta (Hällämönharju-Valkeiskangas (Ison Ahvenjärven harju) HSO080067 ja sijoittuu osin Pohjois-Savon maakunnan alueelle. Maakaapelilinjaus hankealueelta nykyiselle 110 kV:n voimalinjalle sijoittuu eteläosastaan Hällämönharjun-Valkeiskankaan Natura-alueelle. Hällämönharju-Valkeiskankaan alueelle sijoittuu myös Linnanharjun yksityismaiden luonnonsuojelualue.

Hankealueen itäosassa on suhteellisen laaja soidensuojelun täydennysohjelman kohde Omenasaarenneva-Harakkanneva-Salmipuro-Lohipuro sekä sen länsipuolella valtiolle suojelutarkoituksiin hankittu METSO-kohde.

Hankealueelle on merkitty peruskartalle useita tervahautoja. Nämä ovat mahdollisia kiinteitä muinaisjäännöksiä ja osoitus alueen historiallisen ajan elinkeinotoiminnasta. Alue on potentiaalista myös hiilimiilu- ja pyyntikuoppakohteille. Alueella ei ole tehty arkeologista inventointia.

Hankealue sijoittuu Kiuruveden susireviirille. Hankealueen länsipuolelle sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeessa tunnistettu ekologinen yhteys (nro 4 Pyhäntä-Pyhäjoki). Hankkeesta aiheutuisi todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia maakotkalle. Hankealueella on merkitystä myös metsäpeuran kannalta, etenkin yhteisvaikutukset huomioon ottaen.

Pohjois-Savon puolella muutaman kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee Rahajärvi – Konteroinen (SPA) Natura-alue. Alue kuuluu lintudirektiivin mukaisiin erityissuojelualueisiin. Maakaapelilinjaus hankealueelta nykyiselle 110 kV:n voimalinjalle sijoittuu eteläosastaan Hällämönharjun-Valkeiskankaan Natura-alueelle, jonka sisällä sijaitsee myös Linnanharjun yksityismaiden luonnonsuojelualue.

Yhteisvaikutukset

YVAmenettelyn tarvetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös yhteisvaikutukset (YVAL 3 § 2 momentti). Huomioon otettavaksi tulevat ne tuulivoimahankkeet, joiden kaavoitusaloite on hyväksytty. Ahvenpuron hankealueesta noin 7 km länteen sijaitsee Konnunnuon tuulivoimahanke (34 voimalaa), jonka YVA-ohjelma on ollut nähtävillä 28.9.-31.10.2022.

Yhteisvaikutuksia aiheutuisi myös rakenteilla olevan Piiparinmäen tuulivoimahankkeen kanssa sekä suunnitteilla olevan Pyöriännevan tuulivoimahankkeen kanssa (YVA-menettely käynnistyy loppuvuodesta 2022).

Tämän lisäksi Kiuruvedelle on suunnitteilla Lapinsalon tuulivoimahanke, jonka hankealue sijaitsee alle 10 km päässä Ahvenpuron tuulivoimahankkeen hankealueesta.

Yhteenveto

Saadun selvityksen ja saatujen lausuntojen perusteella suunnitellusta Pyhännän Ahvenpuron tuulivoimahankkeesta aiheutuisi, ottaen huomioon hankkeen ominai-

suudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne todennäköisesti laadultaan tai laajuudeltaan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena olisivat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa mainittujen hankkeiden merkittäviin ympäristövaikutuksiin, kun otetaan huomioon myös todennäköisesti muodostuvat yhteisvaikutukset (YVAL 3 § 2 momentti). Siten hankkeeseen kuuluu soveltaa YVA-menettelyä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain liitteen 1 muuttamisesta (126/2019).

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1, 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon internetsivulla www.ymparisto.fi/yva-paatokset/pohjois-pohjanmaa. Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla 30 päivän ajan Pyhännän ja Vieremän kunnan virallisella ilmoitustaululla sekä ELY-keskuksen sähköisellä ilmoitustaululla.

JAKELU

Solarwind Oy sähköpostilla ja saantitodistuksin

Sähköisesti:

Metsähallitus

Pyhännän kunta

Vieremän kunta

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Pohjanmaan museo

Kuopion kulttuurihistoriallinen museo

Pohjois-Savon ELY-keskus

Ympäristöpalvelut Helmi

LIITE Valitusosoitus

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Sähköisen allekirjoituksen hyväksyntä on asiakirjan lopussa. Asian on esitellyt ylitarkastaja Pirkko-Liisa Kantola ja ratkaissut johtaja Jonas Liimatta.

VALITUSOSOITUS

Liite ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 13 § :n mukaiseen päätökseen

Valitusviranomainen

Hankkeesta vastaava saa hakea muutosta tähän päätökseen **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella. Valitus osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja yhteystiedot
- jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies myös tämän nimi ja yhteystiedot
- postiosoite tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeuteen.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiehen, jollei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa valitusviranomaiselle.

Valituksen voi toimittaa henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostina. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Valitus on toimitettava niin ajoissa, että se on perillä hallinto-oikeudessa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen kello 16.15. Tämä koskee myös sähköisessä asiointipalvelussa, sähköpostitse, postitse tai telekopiona toimitettavaa valitusta.

Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituksen valitusajassa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle. Tämän on toimitettava valitus viipymättä hallinto-oikeuteen.

Valituksen toimittamisesta telekopiona tai sähköpostina säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

Käyntiosoite: Isokatu 4, 3. krs, 90100 Oulu
 Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
 Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
 Puhelin: 029 56 42800
 Faksi: 029 56 42841
 Aukioloaika: arkisin kello 8.00 - 16.15.

Valituksen käsittelystä perittävä maksu

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Tämä asiakirja POPELY/850/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/850/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Liimatta Jonas 09.11.2022 10:33

Esittelijä Kantola Pirkko-Liisa 09.11.2022 09:58